

Distriktsplan

Vannøy reinbeitedistrikt

Vannøy reinbeitedistrikt er et helårsdistrikt med én driftsenhet. Etter Landbruksdepartementets forskrift av 1. juli 1963, er høgste reintall for distriktet fastsatt til 300 dyr i vårflokk.

Ressursgrunnlag.

Distriktet er ca. 227 km² og omfatter Vanna. Øya består av relativt høge fjellområde. Fra nord stikker Skipsfjorden og Skipsfjorddalen inn og deler distriktet i en østre og en vestre del. Den søndre del av øya er et høg fjellsområde med topper på opptil 1030 m o. h. Den nord-vestre delen som er ei langstrakt halvøy, har en del låge partier med myrområder. I øst på Slettnes er også relativt store myrområder. Nesset i sør-øst ut mot Fakkakeila er et lågt heiområde. I liene som delvis går bratt i sjøen, er det her og der litt skog.

Hei- og lyngvegetasjon er dominerende, men i dalene og liene er det også partier med frodig gras- og urtevegetasjon. Oppe i fjellet er det rike snøleier. Distriktet har rikelig med godt sommerbeite. Fjellområdene rundt Skipsfjorddalen er de mest brukte sommerbeitene. På vinteren går reinen spredt over det meste av øya, men normalt holder den seg da mest i de lågere partier. Også på våren går reinen mye spredt.

Vinterbeitene er minimumsfaktoren for reindriften i distriktet. Det er ikke gjennomført noen egen beiterregistrering/beitegransking av distriktet. Reinbeitekommissjonen av 1964, som foretok en generell gjennomgang av ressursgrunnlag og reintall i samtlige distrikter, har antydning av et praktisk optimalt reintall for distriktet på 300 dyr på heilårsbasis.

Høgste reintall for distriktet er som nevnt ved vedtak i 1963 satt til 300. Som følge av ekstremvintrene i 1997 og 2000 gikk reintallet kraftig tilbake, men bra forhold de siste vintrene og svært lite slakteuttak har medført at reintallet har kunnet bygges opp igjen. Pr 1.4.2003 var det ca 300 rein i distriktet. Distriktet er avhengig av å ha et reintall på dette nivå for å ha et rimelig utkomme.

Med dagens bruk av distriktet er grensa naturlig, men det er uklart om de mindre øyene, Lille og store Skårøya og Burøya, inngår i distriktet. Disse øyene har til tider

vært nytta av reinen og det er naturleg at de er en del av distriktet. Småøyene kan også utgjøre viktige reserveområder under dårlige forhold vinterstid.

Driftsforhold og arealbruk

De sentrale delene av Vannøya består av fjellpartier, og de viktige vinterbeitene ligger ned mot sjøen i et belte rundt øya. Særlig de østlige delene av øya med lågereliggende områder er viktige vinterbeiter. Vår- og kalvingsområdene ligger mest på den nordlige delen av øya. Trekk- og flytteleiene inne i distriktet er samlet sett lite påverka av inngrep.

Det er utarbeidet arealbrukskart som er vedlagt distriktsplanen. Disse viser

- vårbeiter og kalvingsland
- sommerbeiter
- høstbeiter
- høst/førjulsbeiter
- vinterbeiter
- flytte- og trekkleier samt anlegg

Disse arealbrukskartene gir informasjon om beitebruken og også viktige beite- og bruksområder. Opplysningene på kartet må brukes med forbehold. Reindrifta må ta hensyn til skiftende vær- og driftsforhold, og bruken kan i de fleste tilfeller ikke beskrives eksakt. Bruken av områdene kan også endres over tid.

Inngrep og tap

Etter distriktets syn er det ingen konflikter mellom rein og andre beitedyr på Vannøya. Det er i dag heller ikke nevneverdige problemer i forhold til jordbruksdrift.

Skogplanting kan påføre reindrifta problemer dersom dette skjer i områder hvor det går flyttleier, som blir stengt når skogen vokser til. Flyttleiene har et særskilt vern i reindriftsloven, og grunneier og bruksberettiget er pliktig til å ta hensyn til dette ved planlegging av tiltak.

Av inngrep og aktiviteter for øvrig som berører reindrifta og medfører ulemper har en i første rekke veger, hyttebygging og utfart spesielt i forbindelse med jakt. Større fritid fører til mer utbygging, aktivitet og ferdsel i utmarka, og det er reindrifta som får belastningen av dette.

Samling for høstslakting skjer i første halvdel av september. Slakting av okser må være foretatt før de går i brunst, dvs før 15 – 20. september. Rypejakta som nå starter 10. september, er med det på å skape betydelige problemer og forstyrrelser for arbeidet med samling. Dette innebærer ekstra arbeide og kostnader som reindrift må bære. I verste fall kan ukers og måneders arbeide bli spolert dersom slike forstyrrelser medfører at reinen 'stikker av' under inndriving og dette medfører at samling ikke lykkes.

Distriktet har erfart at stadig større del av transporten eks av fisk og fiskeprodukter går over fra båt til bil. Økt trafikk fører til større risiko for påkjørsler og tap av dyr langs veiene.

Ulovlig kjøring med snøscooter er et tiltakende problem. Det er lite og ingenting av kontroll og oppsyn med dette, noe som burde være sterkere prioritert. Det foregår også mye kjøring til hytter, og distriktet stiller seg tvilende til om dette er *lovlig adgang*

Det er åpnet en rekke grustak langs vegene i distriktet, og mye av dette virker unødig og gjort på en lite planmessig måte. Grustakene blir også liggende åpne som skjemmende sår uten at terrenget settes i stand igjen. Det bør ved godkjenning av uttak av grus også stilles krav om planering og gjenplantning.

Skipsfjorden landskapsvernområde ligger i distriktet. Det er igangsatt arbeide med forvaltningsplan for verneområdet hvor reinbeitedistriktet er blitt trukket med i hele prosessen. Landskapsvernområdet er ikke til hinder for reindrifas tradisjonelle bruk av området.

Det er ikke store rovdyr på øya, men ørn er en betydelig skadevolder i kalvingsperioden. Distriktet blir ikke tilkjent noen erstatning for disse tapene, som er svært vanskelig å dokumentere.

Organisering.

Det er i dag ei driftsenhet med tre personer i distriktet. I forbindelse med merking og slakting er det behov for ekstra hjelp til arbeidet med reinen.

Administrasjonen er som følge av dette relativt enkel, men med kun én driftsenhet er det økonomisk meir krevende å drifte distriktet.

Driftsopplegg og avkastning.

Distriktet har merkegjerdene i Skipsfjorddalen. Her samles reinen for kalvemerking i juli/august. Distriktet har nylig oppført gjeterhytte i tilknytning til gjerdet, noe som har forbedret arbeidsforholdene betraktelig.

Distriktet bruker ikke terrenggående kjøretøy på barmark. Under arbeidet med slakting på høsten nyttes helikopter ved inndriving av rein i gjerde, dette kun som en forsikring om å få rein i gjerde.

Distriktets slaktegjerdene ligger i Vannavalen. Det meste av slaktinga skjer før springtida i september. Etter at veterinærforskriftene ble endret i 1995 og overgangsordninger utløp i 1997, er gjerdeanlegget i dag ikke godkjent for slakting. Nærmeste anlegg godkjent for slakting av rein ligger på Kvaløya ved Tromsø. Alternativet med transport av slaktedyrt med bil/ferge hit medfører så mange praktiske problemer og kvalitetsmessig forringelse til at det ses som uaktuelt. Gjeldende bestemmelser gir rom for heimeslakting kun i mindre omfang. Distriktet arbeider derfor med opprusting av anlegget for godkjenning etter gjeldende regelverk slik at sesongslakting kan foretas her.

Som eksempel på produksjonepotensialet, vises det til at for driftsåret 1994/95 var kjøttproduksjonen 11,5 kg pr. dyr, i 1996/97 var den 15,4 kg pr. dyr. Dette innebærer en produksjon på mellom 3 og 4 tonn. Etter 96/97 har uttaket ligget på et lavmål som følge av tap i krisevinterene en har vært gjennom. Mens tapene i distriktet normalt ligger mellom 10 og 20 %, lå de i ekstremvinterene 1997 og 2000 på over 40 %.

For å kunne møte vanskelige vinterforhold og motvirke eller begrense tapene, arbeider distriktet med planer for forebyggende tiltak. Dette vil i hovedsak dreie seg om å kunne tilleggsføre rein ved kritiske beiteforhold. For å kunne gjennomføre dette, må det bygges opp en beredskap med nødvendige gjerdeanlegg og tilgang på for som reinen er tilvennet. Forebyggende tiltak og foring er svært kostnadskrevende, men ses likevel som nødvendig for å unngå situasjoner som det en hadde vinterene i 1997 og 2000.

Planer for distriktet

Bortsett fra planene om opprusting av slakteanlegget, samt tiltak for bedre beredskap for vanskelige vinterforhold, har distriktet i dag ingen særskilte planer som medfører endringer eller omlegginger av drifta. Dersom det oppstår situasjoner som medfører behov for nye planer og tiltak, vil dette medføre revisjon av distriktsplanen.